

Formålet med bestemmelsen er at skabe et incitament og økonomisk grundlag for udgivelse af nyopdagede ældre værker, hvor den ophavsretlige beskyttelsestid er udløbet, som tilfældet eksempelvis var for nogle år siden i Odense, hvor man fandt en ukendt Mozart symfoni.

Retten tilkommer enhver, som udgiver eller offentliggør et værk, som ikke tidligere har været udgivet. Der stilles således ikke krav om, at rettighedshaveren yder en skabende indsats.

Efter direktivet skal udgivelsen eller offentliggørelsen være lovlig. Dette indebærer bl.a., at den der uberegtiget har et værk i sin besiddelse, fx ved tyveri eller lign., ikke vil være omfattet af bestemmelsen.

Beskyttelsen efter forslaget til § 64 omfatter alle typer af værker, som opfylder kravene til beskyttelse efter lovforslagets § 1, forudsat at den ophavsretlige beskyttelse er udløbet. Efter forarbejderne til direktivets art. 4 omfatter udtrykket »efter udløbet af den ophavsretlige beskyttelse« også værker, som af historiske grunde aldrig har været genstand for ophavsretlig beskyttelse, men hvor ophavsmanden har været død i mere end 70 år.

På den baggrund foreslås det i § 64, at der tillægges den, som efter udløbet af den ophavsretlige beskyttelse for første gang offentliggør eller udgiver et værk, rettigheder til værket svarende til de økonomiske rettigheder, der i loven er tillagt den, der frembringer et litterært eller kunstnerisk værk. Dette indebærer, at alle bestemmelser i loven om værker, der efter deres natur kan finde anvendelse på de ovennævnte publikationer, skal gælde til fordel for den, der for første gang publicerer et værk i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse. Dette gælder dog ikke lovens bestemmelser om ideelle rettigheder. Beskyttelsen varer, indtil 25 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor offentliggørelsen eller udgivelsen fandt sted.

Med hensyn til forståelsen af udtrykkene »offentliggørelse« og »udgivelse« henvises til lovforslagets § 8.

Til kapitel 5

I ophavsretslovens kap. 5 reguleres beskyttelsen af de såkaldte nærtstående rettigheder. Det drejer sig om beskyttelsen af udøvende kunstnere, pladeproducenter, filmproducenter, radio- og fjernsynsforetagender og fremstillere af kataloger o.lign. Beskyttelsen af disse rettigheder er efter den gældende lov ikke så omfattende som den ophavsretlige beskyttelse efter lovens kap. 1. De nærtstående rettighedshavere er i hovedsagen indrømmet rettigheder med

hensyn til eksemplar fremstilling og kun i begrænset omfang rettigheder med hensyn til tilgængeliggørelse for almenheden.

Forslaget til kap. 5 indebærer, at der principielt tilvejebringes en beskyttelsesmæssig ligestilling mellem skabende og udøvende kunstnere, således at de rettigheder, der tillægges udøvende kunstnere mv., kommer til at svare til de rettigheder, der efter lovens kap. 1 er tillagt ophavsmændene.

Som noget nyt foreslås i § 67 en særlig producentbeskyttelse for fremstillere af billedoptagelser. Forslaget fremsættes til opfyldelse af art. 7 og 9 i EF-direktivet om udlejnings- og udlånsrettigheder, der i almindelighed skal være gennemført i national lovgivning inden den 1. juli 1994.

Det skal nævnes, at direktivet i art. 4 indeholder en bestemmelse om, at ophavsmænd og udøvende kunstnere, der overfører eller overdrager retten til at udleje et fonogram, en original film eller en kopi af en film til en producent af fonogrammer eller film, bevarer en ret til at oppebære et rimeligt vederlag for udlejningen. Efter direktivets art. 13, stk. 8, skal det uoverdragelige vederlag først være gennemført den 1. juli 1997. Da det vil være af praktisk betydning, at der så vidt muligt tilvejebringes ensartede nordiske løsninger på området, finder ministeriet det rigtigst at udskyde gennemførelsen af det uoverdragelige vederlagskrav, således at der bliver tid til nærmere nordiske forhandlinger om, hvorledes ordningen skal tilrettelægges.

Medens en gennemførelse af det uoverdragelige vederlagskrav kan udskydes til den 1. juli 1997, kræver direktivets art. 2, stk. 5, at der pr. 1. juli 1994 gennemføres en formodningsregel, der indebærer, at en udøvende kunstner, som medvirker i en film, antages at have overdraget sine udlejningsrettigheder til producenten, medmindre andet er aftalt. Art. 2, stk. 5, foreslås gennemført i dansk ret ved forslaget til § 65, stk. 3. Der henvises til bemærkningerne nedenfor til denne bestemmelse.

Efter udlejnings- og udlånsdirektivets art. 9, stk. 2, skal der i relation til udøvende kunstnere, fremstillere af lydoptagelser og billedoptagelser gælde en ret til fri viderespredning af deres optagelser. I modsætning til de for ophavsmændene i den gældende lovs § 23, jf. lovforslagets § 19, indeholdte spredningsbestemmelser, som giver en ret til fri viderespredning, uanset hvor et salg eller en overdragelse har fundet sted, gælder den frie viderespredningsret efter art. 9, stk. 2, kun for optagelser, der første gang er solgt eller overdraget inden for Fællesskabet, hvormed sidestilles EØS-landene. Det foreslås derfor i lovforslagets § 65, stk. 4, § 66, stk. 2, og § 67, at den frie viderespredningsret i relation til de nævnte kap.